

lanca (St. Hipòlit, Torrelles, St Llorenç, fins cap a Bompàs i Pià) En tenim molta i antiga documentació L'InvLC aporta ja en l'a 1100 «in *salancha* subttus Palacioli subteriori» (> Pal(a)ol d'Avall); amb dos o tres més de semblants, un poc més tard Alart ja no vacilla a posar-li majúscula en «et duos campos in *Salancha*» a 1173, i sembla referir-se a una rodalia més o menys ampla en «via de *salancha*» a 1137; i és el mateix, amb poca variació, si bé amb oscil·lació entre l'article seriós i l'article vulgar, en «la carrera de la *Salanqua*» a 1320 o «la carrera de *sa Salancha*» any 1341 El mot, però, no figura en Muntaner, en la bona ed Casac IV, 26, § 126

També, però, Alart documenta llavors el concepte modern discriminatiu, en una venda de terrenys que comprenen això i allò «unum campum --- *asperum et salanca*» a 1198; i aplega cites de paratges individuals amb aqueixa denominació: «loco vocato *Salancha*», en terme d'Estagell a 1292, «loco vocato a la *Salancha*» a 1393 en el de Ropidera O bé, referint-se a una part extensa, dins un municipi que ja és força més al Sud que la dita subcomarca, quan se'n parla d'una agulla o petita artèria d'aigües a Elna: «aculea per quam ducitur ad rigandum *salancham*» a 1317. En fi troba un cas del masculí (com l'empordanès) «cortale a *Salanco*», dalt i enmig de l'aspre cauce de Talteüll, a 1292

El concepte varia una mica si avancem força més al Sud i a l'Oest A la Costa vermella de l'Alt Emp, al peu NE de la vila de Llançà, hi ha un gros rodal conegut com la *Salanca d'En Faussa* El meu informant (pastor i caçador, de 60 anys) m'ho explicà: «és perquè hi han format una *salánka* d'horts», i vaig entendre que volia dir una parcel·la o una estesa d'horta, però que no ho hauria dit si fos de secà, explicà que es tractava d'una agrupació de propietaris petits, i afe- 35 gí (demostrant fins a quin punt el mot i la noció hi han de funcionar des d'antic, quan ja s'hi ha format un derivat) «tots aquests horts s'havien *assalancat*» 'parcel·lat' (1958) Així ens anem decantant cap a un concepte en què va prenent un valor de divisió agrària, potser partint dels fets que la terra de salanca és bona per a hort, i que un hort ha de tenir extensió limitada, que altrament no donarien l'abast a conrear-la

El mot ha arribat molt més a ponent, a l'Alta Cerdanya, allà l'acc és ja netament de partició de terreny, o zona, potser aquesta expansió lluny del terreny propi haurà ajudat al canvi A Er, però, és només el derivat *salancada*, i m'ho digueren de molt diverses parts del terme un d'ells era de la ribera (del Segre naixent), però també de moltes partides de muntanya, lluny de tot corrent, i amb caràcter individualitzador. «aquella salancada», «una salancada que ---», «us he dit aquell tros i ara aniré seguint tota la salancada», comprenent un seguit de camps o tot un vessant de muntanya p ex · «Corrubí és tota la *salancada* per damunt dels estimbals de Calabroda», acabà explicant: «és un terme de guardià», «vol dir un vessant ---» (1959) No sols per això sinó ja també per la mena de paratges a què s'aplica, és clar, doncs, que no es tracta d'un col·lectiu del nom d'arbre *salanca* (SALZE), per 60

més que sigui un arbre abundós a Cerdanya

Salari [Llull], pres del ll. *salarium* 'suma que es donava als soldats romans perquè es compressin sal', 'sou, paga': «un jueu --- 'm demana més moneda que yo no puria haver; e havem pledeiat --- e cor yo no só tant bé aparellat de donar gran *salari* al jutge, ni al meu advocat, com ell, per açò no pusc atrobar dret en la cort», Llull (*Blanq*, NCL II, 229.9); «--- deu aver de *salari* per cascun ayn ---» a. 1309 (*InvLC*); «deu aver lo rector lo prat e treytores ['uns drets'] --- son *salari* per la missa, si se n'i diu, e part ald, deu aver 12 diners», disposicions relatives a l'església de Besora de Cardener, a. 1369 (BCEC 1909, 299) «Déu és tot bé, e lo món, son contrari / --- / qui l món serveix no sper de Déu *salari*; / per menor món l'om per tots se nomena / ---», Ausiàs CXII, 38d S'havia intentat catalanitzar-ho com *saler*: «que avia costar de *seler* a son pare plus de 200 pes de aur», *VidesR* (ms. B, 53r2), en les quals, però, també apareix *salaris* 127r2 traduint *stipendia militum* (363.7). *Assalarari* [Belv], -iat: «rica y ben provista dita iglésia de terns y ornamentals de altar, servida per capellans que té *asalarats* lo duc», B de Maldà (*Excurs*, p. 20); abans s'havia dit *salarari* i *salarat* («*salarat* de public: stipendiatu», Busa-N.), que el DAg documenta en el S. xv; *assalarador*, -alarament

Saler [inv. de 1412, DAg] «*saler* per a tenir sal», Busa-N.; «torcaboques o tovallons ---; *saler*: salinus; ganivet», OPou 'El qui es guanya la vida produint sal' val: «allí li diuen *Les Salines* perquè hi feien sal: eren *salers*», Manuel (1962). *Salera* [1380]; 'pedra damunt la qual posen sal perquè se la mengi el bestiar (*CostManc* II, 104, § 406); d'ús general: des de l'Empordà (DAg) a Ribagorça [1953] i al Migjorn val.: 35 «en el Bancal de les *Saleres*, hi donen sal» Tollos (1962). *Salero* castellanisme arrelat popularment, fins amb derivats: *salerós*; *salarejar* [EmVilanova, *AlcM*].

Salgar 'espolvorejar de sal o altra cosa', d'un *SALCARE id, que es devia formar ja en ll. vg. hispànic, d'on també cast. i port. *salgar* id: «aureu neules de sucre e matreu aquella pasta de sobre, e aureu sucre ben mòlt, e *salgar*-l'en-ets demunt» Ss. XIV-XV (*Libre de totes maneres de confits* p. p. Faraudo, *BABL* XIX, cap. 28); «si vols --- exugar tota plaga de hom e de bestia --- gales moltes e escorça d'ensens --- sia fumentat la plaga ab vi tbeu --- e après que serà ffumentat sia y *salgada* de la pólvora de sus», Farmacologia c. 1400 de Klagenfurt (*AORBB* III, 261).

A les Illes més aviat *ensalgar* 'posar sal', 'espargir polsim' (Moll, *AORBB* II, 64); 'untar, empastifar' (pastors de Manacor, *BDLC* VII, 161); 'condimentar, amenitzar': «mos dóna un dinar de primera, y sobretot, ben *ensalgat* de rialles: jo cuyt esclatar de tant de riure» (*BDLC* III, 361); i ja 1429: «d'altres precioses aygos, e d'aquelles *ensalgats* a tot llur plaer», *Decam* VIII, § 10, 498.20f.

Salgat (1835, dicc. Aguiló; però és realment substantiu com entén l'*AlcM* i no adjectiu = 'adornat?'); *salguer* (DAg), cf. *calguer* D'un derivat d'aqueix verb sembla cpt, amb *AMARGAR*, «*sargomargo* m. em-